

Kattegatcentret
Færgevej 4
Box 91
8500 Grenaa

Frederiksborggade 15
1360 København K

Tlf 33 95 57 85
Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk
ekn@ekn.dk

Afgørelsen offentliggøres i anonymiseret form

Klage over Energistyrelsens afgørelse af 19. august 2003 om tilladelse til justering af dimensionerne på 3 vindmøller i forbindelse med havvindmølleprojekt ved Grenaa Havn

22. december 2003

J.nr.: 11-177
Eksp.nr.: 13996
DAL

Ved brev af 9. september 2003 fra Borgergruppen mod havvindmøller ud for Grenaa og ved brev af 12. september 2003 fra Kattegatcentret er Energistyrelsens afgørelse af 19. august 2003 om tilladelse til justering af dimensionerne på 3 vindmøller ved Grenaa Havn påklaget til Energiklagenævnet. Klagerne vedrører de miljømæssige forhold i Energistyrelsens afgørelse, jf. elforsyningslovens § 89 a, stk. 1, hvorefter ”Enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage til Energiklagenævnet over de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til § 16, hvis afgørelserne tillige er omfattet af § 17.”

Borgergruppens klage er indgivet på vegne af [...], [...], [...] samt [...]. Borgergruppen anmodede ved brev af 7. oktober 2003 om, at klagen blev tillagt opsættende virkning med henvisning til at det ville være meningsløst at få medhold i en klage efter at vindmøllerne var opført. NEG Micon anmodede som svar hertil ved brev af 3. november 2003 om, at der af hensyn til tidsfrister og igangværende projekter blev truffet afgørelse hurtigst muligt. For at kunne imødekomme dels det hensyn, der dannede grundlag for anmodningen fra borgergruppen – at der træffes afgørelse inden vindmøllerne er opført, - dels hensynet bag NEG Micons anmodning, meddelte Energiklagenævnet ved brev af 3. november 2003, at nævnet ville fremskynde sagerne.

Energistyrelsen meddelte ved brev af 24. juni 2002 i henhold til elforsyningslovens § 16 tilladelse til opstilling af 4 2 MW vindmøller på søterritoriet ud for Grenaa Havn. Møllernes navnhøjde var 63,5 meter og vingediameteren 72 meter således, at møllerne havde en totalhøjde på 99,5 meter. I forbindelse med sagen var der i overensstemmelse med kravene i elforsyningslovens § 17 bl.a. udarbejdet en VVM-redegørelse, der tog udgangspunkt i det ansøgte projekt som bestod af i alt 9 vindmøller. Redegørelsen skulle bl.a. sikre, at miljøforhold i og ved området blev undersøgt og beskrevet, og at miljøpåvirkningerne blev overvejet og vurderet på forhånd.

Energiklagenævnet stadfæstede ved en afgørelse af 29. januar 2003 Energistyrelsens afgørelse, dog således at mølle nr. 1 udgik af tilladelsen. Energiklagenævnet tiltrådte herved bl.a. Energistyrelsens praksis, hvorefter kystnære vindmølleparker kun i undtagelsestilfælde kan accepteres, hvor der ligger en særlig landskabelig eller funktionel begrundelse herfor, og hvor en konkret vurdering kan påvise, at projektet har underordnet betydning for de landskabelige forhold og ikke vil påvirke områder med væsentlige kulturspor eller marinbiologiske og geologiske interesser. For så vidt angik de landskabelige forhold fandt Energiklagenævnet i sin afgørelse af 29. januar 2003 efter en gennemgang af visualiseringsmaterialet ikke at kunne kritisere det af Energistyrelsen foretagne skøn, hvorefter der bl.a. blev lagt vægt på at møllerne ville være placeret i nærheden af tekniske anlæg ved Grenaa Havn.

22. december 2003

J.nr.: 11-177
Eksp.nr.: 13996
DAL

Det fremgår af sagsakterne i den foreliggende sag for nævnet, at NEG Micon herefter ved brev af 27. februar 2003 ansøgte Energistyrelsen om bl.a. tilladelse til at projektet skiftede ejer fra Jysk Vindkraft A/S til NEG Micon og til opstilling af 3 2,75 MW vindmøller ud for Grenaa Havn med ændrede dimensioner i forhold til det tidligere tilladte. Ifølge ansøgningen ønskedes opstillet 3 møller med en navhøjde blev 60 meter møllerne og en rotordiameter på 80 meter, således at møllernes totalhøjde ændredes fra 99,5 meter til 100 meter. Ansøgningsmaterialet var bl.a. vedlagt visualiseringer, der fra 4 udvalgte foto-standpunkter viser henholdsvis de 3 godkendte møller, og de 3 møller som de ønskes erstattet med. Visualiseringerne er ifølge ansøgningen et supplement i forhold til de i forbindelse med VVM-redegørelsen udarbejdede visualiseringer. Af NEG Micons ansøgning fremgår bl.a. følgende:

Side 2 af 8

”[.....]

Det må imidlertid erkendes, at de nyere godkendte havvindmølle-typer er blevet optimeret betydeligt i den lange tid der er gået med planlægnings- godkendelses- og klageprocessen, og at møllerne ikke længere fuldt ud kan tilgodese virksomhedens behov i udviklingsmæssig henseende, og at det derfor vil være mere optimalt, at projektets møller erstattes af nyere mølletyper, der i dag arbejdes med at udvikle som kommende havvindmøller til opstilling i såvel DK som udlandet.

Med baggrund i de mange synspunkter der er fremkommet i offentlighedsfasen og i klagerne til Energiklagenævnet, er vi opmærksomme på, at det kan være et formelt problem med at opnå tilladelse til selv en begrænset overskridelse af den tilladte totalhøjde på 100 m, at der kan blive tale om et reelt problem på grund af evt. krav om lysafmærkning og bemaling af vingespidsen, og at det derfor næppe er muligt at erstatte de godkendte møller med den mest optimale vindmølletype med en totalhøjde på 104 m.

NEG Micon A/S har med henvisning hertil undersøgt nærmere, om de 3 godkendte møller kan erstattes med en mølletype, der tilgodeser såvel hensynet til omgivelserne som til virksomhedens behov i forsøgs- og udviklingsmæssig henseende, og som samtidig principielt vil kunne godkendes indenfor rammerne af undersøgelses- og planlægningsgrundlaget samt Energistyrelsens godkendelse af 24. maj 2002.

Resultatet af overvejelserne er en mølle med en navhøjde på 60 m og en rotordiameter på 80 m.

[.....]

Den eneste ændring der bliver tale om i forhold til Energistyrelsens godkendelse af 24. maj 2002 er en justering af det interval fra 0,8 – 1,1, der med udgangspunkt i de oprindelige overvejelser, er fastsat for forholdet mellem navhøjde og rotordiameter. Forholdet mellem navhøjde og rotordiameter vil med den foreslåede nye mølle være 0,75.

Den visuelle betydning af ændringer vurderes at medføre en visuel forbedring som følge af reduktionen af tårnhøjden med 3,5 m, idet bemærkes, at netop tårnet og tårnhøjden synsmæssigt er den markante og bastante del af møllen. De slanke langsomt roterende møllevinger, vil ikke i samme grad opleves markante, og der vil – afhængig af rotorens stilling – også være tale om, at synsindtrykket vil blive meget afdæmpet.

[.....]”

Energistyrelsen udsendte herefter ved høringsbrev af 6. marts 2003 ansøgningen i høring. Energistyrelsen oplyste i høringsbrevet at eventuelle bemærkninger alene skulle relatere sig til justeringen af vindmøllernes dimensioner, herunder om den foreslåede justering vurderes at være til skade for miljøet, jf. Rådets direktiv 1997/11/EF, bilag II, § 13.

Af de indkomne høringssvar fremgår, at Borgergruppen mod havvindmøller ud for Grenaa og Kattegatcentret ikke kunne anbefale den ansøgte ændring med en større rotordiameter ud fra en forøget synsmæssig påvirkning af omgivelserne. Dette begrundes bl.a. med at det netop er vingernes bevægelse, der giver den største synsmæssige påvirkning.

Århus Amt udtalte ved brev af 8. april 2003, at regionplanen for Århus Amt forholder sig til spørgsmålet om vindmøllers dimensioner, og at rotordiameteren herefter som udgangspunkt ikke må afvige fra navhøjden med mere end 10 % af hensyn til møllens harmoniske dimensioner. Det godkendte projekt

22. december 2003

J.nr.: 11-177

Eksp.nr.: 13996

DAL

Side 3 af 8

opfylder ikke dette krav, idet rotordiameteren er godt 13 % større end navhøjden, mens afvigelsen med den nu ønskede vindmølletype øges til 33 %. Energistyrelsen oplyste ved brev af 23. maj 2003 til Århus Amt, at amtet ved Energistyrelsens høringsbrev var blevet bedt om at tilkendegive, om den ansøgte justering efter amtets opfattelse ville være til skade for miljøet. Energistyrelsen bad herefter amtet om, såfremt amtet skønnede, at den foreslåede justering ville være til skade for miljøet, at oplyse, i hvilket omfang den miljøpåvirkning, der følger af ændringen, er væsentlig. Energistyrelsen ville herefter som planmyndighed tage stilling til om der skulle foretages en fornyet VVM-vurdering. Århus Amt meddelte herefter ved brev af 27. juni 2003, at det var Energistyrelsen, der skulle foretage en samlet afvejning af alle relevante forhold og vurdere væsentligheden.

22. december 2003

J.nr.: 11-177

Eksp.nr.: 13996

DAL

Miljøministeriets Landsplanafdeling samt Skov- og Naturstyrelsen havde ikke bemærkninger til den ansøgte ændring. Grenaa Kommune meddelte tilsvarende, at man ikke havde bemærkninger til den ansøgte ændring. Det var dog samtidig byrådets beslutning, at en flertalsindstilling fra kommunens tekniske udvalg skulle medsendes til Energistyrelsen. Flertalsindstillingen fra udvalget består i en anbefaling af, at kommunen ikke accepterer den ansøgte ændring ud fra bl.a. det forhold, at den større rotordiameter yderligere vil forstyrre den visuelle ro i kystzonen.

Side 4 af 8

Energistyrelsen meddelte herefter ved brev af 19. august 2003 tilladelse til justering af dimensionerne i overensstemmelse med det ansøgte. Fra Energistyrelsens afgørelse citeres:

”[.....]

Energistyrelsen vurderer, at den foreslåede justering ikke væsentligt vil være til skade for miljøet. Energistyrelsens vurdering støttes af Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriets Landsplansafdeling og Grenå Kommune.

Som grundlag for denne vurdering ligger for det første til grund, at der er gennemført en visualisering fra 4 fotostandpunkter af den ansøgte justering (Bilag til ansøgning om omstilling af nyere vindmølletyper, februar 2003). Denne visualisering viser, at justeringen ikke væsentligt ændrer på helhedsindtrykket af parken, hvorfor justeringen ikke vurderes at være til skade for miljøet. Energistyrelsen lægger endvidere til grund at der opstilles 3 ud af de oprindeligt godkendte 4 vindmøller, hvorfor projektet alene af den grund, vil virke mindre markant i landskabet. Endelig lægges til grund, at selve justeringen ikke medfører en forøget påvirkning af natur- og miljøtilstanden i forbindelse med fx anlægsarbejder o.l.

Energistyrelsen træffer på baggrund af ovenstående hermed afgørelse om at den foreslåede justering ikke væsentlig vil være til skade for miljøet, jf. Rådets direktiv 1997/11/EF, bilag II, pkt. 13.

[.....]

I henhold til § 16, stk. 1 i lovebekendtgørelse nr. 151 af 10 marts 2003 om elforsyning, har Energistyrelsen følgelig truffet følgende afgørelse:

Vilkår nr. 1 i Energistyrelsens godkendelse af 24. maj 2002 ændres til: At der opstilles 3 vindmøller på havet med en navnhøjde, således at forholdet mellem navnhøjde og vingediameter er ca. 0,75. Dette betyder at de 3 vindmøller vil få en navnhøjde på 60 m og en rotordiameter på ca. 80 m. Den totale højde skal forblive under 100 m samtidig med at afstanden mellem vingetippen og middelvandstand skal forblive min. 20 m.

[.....]”

22. december 2003

J.nr.: 11-177

Eksp.nr.: 13996

DAL

Side 5 af 8

I klagen af 9. september 2003 er Borgergruppen mod havvindmøller ud for Grenaa bl.a. af den opfattelse, at den visuelle uro, som møllerne skaber i kystzonen, skal vurderes, når møllerne arbejder med roterende vinger, og ikke når de står stille. Det udarbejdede visualiseringsmateriale er derfor ifølge borgergruppen irrelevant. Borgergruppen bemærker, at der med forlængelsen af vingerne sker en forøgelse af vingeearealet på næsten 25 %, og at der derfor er tale om en meget markant ændring, der vil påføre det visuelle miljø i kystzonen, med fredede strandarealer og en af Danmarks bedste badestrande, stor skade. Borgergruppen mener endvidere, at justeringen vil medføre uharmoniske møller, idet forholdet mellem tårn og vinger vil blive forkert. En sådan mølletype vil ifølge borgergruppen ikke være velegnet til opstilling tæt ud for Grenaa.

Kattegatcentret anfører i sin klage af 12. september 2003, at møllerne placeres umiddelbart ud for Kattegatcentret, og at den meget betydelige forøgelse af vingeearealet, som justeringen vil medføre, vil give en yderligere voldsom synsmæssig uro, som ikke kan vurderes ved hjælp af den foretagne visualisering. Først når møllerne – med et samlet vingeeareal på over 15.000 m² – roterer, kan den visuelle skade konstateres for Kattegatcentret og for kystzonemiljøet ud for Grenaa. Kattegatcentret anbefaler derfor Energiklagenævnet at imødekomme klagen, således at skaden begrænses til belastningen fra den oprindelige ansøgte vindmølletype, som Energistyrelsen den 24. maj 2002 gav godkendelse til.

NEG Micon A/S udtalte ved brev af 16. oktober 2003 i anledning af anmodningen fra borgergruppen om at tillægge klagen for nævnet opsættende virkning, at der ikke ved klagerne er fremført synspunkter, der kan begrunde en

omgørelse af de skønsmæssige vurderinger, der indgår i Energistyrelsens afgørelse.

Energistyrelsen oplyste ved brev af 26. september 2003, at styrelsen ikke havde bemærkninger til klagerne, idet disse efter styrelsens opfattelse ikke bibragte sagen noget nyt. Energistyrelsen kunne således henholde sig til afgørelsen af 19. august 2003.

Supplerende oplysninger

Forud for Energistyrelsens afgørelse af 24. juni 2002, hvorved der blev givet tilladelse til opstilling af 4 vindmøller ud for Grenaa Havn, var der bl.a. udarbejdet en VVM-redegørelse. VVM-redegørelsen tager udgangspunkt i opstilling af 9 2 MW vindmøller med en navhøjde på 63,5 meter og en vingediameter på 72 meter, således at totalhøjden var 100 meter. VVM-redegørelsen beskriver i ord og billeder Grenaa Havns geografiske placering, den påtænkte placering af møllerne og møllernes visuelle påvirkning i forhold til landskabet. Billederne viser møllernes fremtræden fra forskellige positioner. VVM-redegørelsen tager ikke stilling til den visuelle betydning af forholdet mellem navhøjden og vingediameteren.

I tillæg hertil har NEG Micon i sin ansøgning af 27. februar 2003 vedlagt visualiseringer, der fra 4 udvalgte fotostandpunkter viser henholdsvis de 3 godkendte møller, og de 3 møller som de ønskes erstattet med.

I Energistyrelsens tilladelse af 24. maj 2002 var som vilkår nr. 1 angivet følgende:

”At der opstilles 4 vindmøller på havet med en navhøjde, således at forholdet mellem navhøjde og vingediameter skal ligge i intervallet mellem 0,8 og 1,1. Projektforslagets møller med 63,5 m mølletårn og 72 m vingediameter giver et forhold på 0,88.”

Det følger af Energistyrelsens tilladelse, at opstillingen af den ene vindmølle var betinget af Grenå Byråds dispensation fra gældende lokalplan for havneområdet. Denne dispensation blev ikke givet, og det fremgår derfor af Energi-klagenævnets afgørelse af 29. januar 2003, at der kun gives tilladelse til opstilling af 3 vindmøller.

Retsgrundlaget

Økonomi- og erhvervsministeren kan give tilladelse til etablering af elproduktionsanlæg, der udnytter vand og vind på søterritoriet, jf. elforsyningslovens § 13, stk. 2, og § 16, stk. 1, ligesom der kan knyttes vilkår til godkendelsen, jf. § 13, stk. 4, og § 16, stk. 2. Ved § 1, nr. 8, i bekendtgørelse nr. 1192 af 17. december 2002 er denne adgang delegeret til Energistyrelsen.

22. december 2003

J.nr.: 11-177
Eksp.nr.: 13996
DAL

Side 6 af 8

Tilladelse til etablering af anlæg efter lovens § 16, som må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kan kun meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom, jf. § 17, stk. 1 (VVM-procedure). I medfør af § 17, stk. 2, har ministeren udstedt bekendtgørelse nr. 815 af 28. august 2000 om vurdering af virkninger på miljøet af elproduktionsanlæg på havet. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 og direktiv nr. 97/11/EF af 3. marts 1997. Energistyrelsen har i forbindelse med sagen henvist til punkt 13 i bilag II til direktiv i 97/11/EF. Bestemmelsen er ikke implementeret i bekendtgørelse nr. 815 af 28. august 2000. Direktivets bilag I indeholder en liste over projekter omfattet af direktivets bestemmelser om VVM-procedure, mens bilag II indeholder en liste over projekter, der – efter en konkret undersøgelse eller i henhold til grænseværdier eller kriterier fastsat af de enkelte medlemsstater – kan være omfattet af direktivets regler om VVM-procedure. I bilag II er bl.a. nævnt anlæg til udnyttelse af vindkraft, ligesom bilagets punkt 13 omtaler bl.a. ”ændringer eller udvidelser af projekter i bilag I eller II, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet.”

22. december 2003

J.nr.: 11-177

Eksp.nr.: 13996

DAL

Side 7 af 8

Energiklagenævnets bemærkninger

Nævnet finder med henvisning til den allerede foreliggende VVM-redegørelse, den uændrede totalhøjde af vindmøllerne og de senest udarbejdede visualiseringer, at der ikke forinden Energistyrelsens afgørelse af 19. august 2003 burde udarbejdes en ny VVM-redegørelse.

Nævnet finder således, at Energistyrelsen havde et tilstrækkeligt vurderingsgrundlag, herunder med hensyn til møllernes landskabelige påvirkninger, i forbindelse med afgørelsen af 19. august 2003. Afgørelsen ændrede vilkår nr. 1 i afgørelsen af 24. juni 2002 om, at forholdet mellem højden og vingediаметer skulle være mellem 0,8 og 1,1, til et forhold på ca. 0,75, dog således at den totale højde skulle forblive under 100 meter. Energiklagenævnet kan efter en gennemgang af sagens akter, herunder ansøgningen med visualiseringer af de nye vindmøller og svarene på Energistyrelsens høring af 6. marts 2003, tiltræde Energistyrelsens vurdering af, at ændringen ikke væsentligt ændrer på helhedsindtrykket af vindmølleparken eller forårsager en væsentlig ændret indvirkning på landskabet. De ansøgte justeringer findes derfor at kunne foretages inden for den gældende eksisterende VVM-redegørelse.

Energiklagenævnets afgørelse

Energistyrelsens afgørelse af 19. august 2003 stadfæstes.

Denne afgørelse er truffet i henhold til § 89a, stk. 1 i lovebekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 om elforsyning med senere ændringer.

Sagen har været behandlet på nævnets møde den 15. december 2003 med deltagelse af nævnsformand, cand.jur. Christen Boye Jacobsen, professor, dr.jur. Jens Fejø, professor, dr. scient. adm. Ole Jess Olsen, konsulent, civilingeniør Knut Berge, lektor og Ph.D. Bent Ole Gram Mortensen.

Afgørelsen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Kopi af afgørelsen er sendt til Energistyrelsen og NEG Micon.

P. N. V.

22. december 2003

J.nr.: 11-177

Eksp.nr.: 13996

DAL

Side 8 af 8

Nævningsformand

/ Dorte Lomholt
Fuldmægtig